

Elinkeinpolitiikan linja-asiakirja

TERVEYSTEKNOLOGIAN
VASTUUMINISTERIÖKSI STM

Terveys- teknologia luo Suomeen elinvoimaa, investointeja ja osaamista

Sailab
MedTech Finland

Hyväksytty Sailab – MedTech Finland ry:n hallituksen kokouksessa 27.4.2022

Sisällys

Terveysteknologiasta elinvoimaa ja kasvua Suomeen.....	3
Suomeen on rakennettava toimiva investointiekosysteemi.....	5
Miten investointiekosysteemin syntymistä tulee edesauttaa?	5
Innovaatioiden markkinoillepääsy on mahdollistettava	6
Miten innovaatioiden markkinoillepääsyä voidaan tukea?	6
Terveysteknologia huoltosuhdeksi ratkaisijaksi.....	7
Miten terveysteknologiasta saadaan paras apu väestön ikääntymiseen sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen?	7
Lähteet.....	8

Terveysteknologiasta elinvoimaa ja kasvua Suomeen

TERVEYTEKNOLOGIA ON läsnä kaikkialla terveydenhuollossa. Sen merkitys korostuu erityisesti, kun sairastumme itse tai läheisemme tarvitsee hoitoa. terveysteknologialla tarkoitetaan lääketieteelliseen käyttötarkoitukseen tarkoitettuja lääkinnällisiä laitteita ja in vitro -diagnostiikkaan tarkoitettuja lääkinnällisiä laitteita. Muun muassa verenpaine-mittarit, stetoskoopit tai vaikkapa haavanhoidon ja hammashoidon välineet ovat terveysteknologiaa. Samoin ovat syövänhoitoon tai kuvantamiseen käytettävä huipputeknologia, keinoaimat tai sydäntahdistimet. In vitro -diagnostiikkaan käytetään esimerkiksi erilaisia reagensseja, instrumentteja ja vastaavia, joilla analysoidaan ihmiskehosta saatuja näytteitä. Terveysteknologian ratkaisuja on markkinoilla yli 500 000.¹

Sailab – MedTech Finland ry on terveysteknologiayritysten toimialajärjestö. Yhdistyksen jäsenyritykset valmistavat ja jakelevat 80–90 prosenttia kaikesta Suomessa käytössä olevasta terveysteknologiasta ja työllistävät suoraan noin 4 000 ihmistä. Toimiala on merkittävä niin terveydenhuollon toiminnan kuin Suomen kansantaloudenkin näkökulmasta.

Terveysteknologialla on kaikista suurin potentiaali tarjota suomalaisille potilaille entistä parempaa terveyttä. Toimialalla ei kuitenkaan ole vastuuministeriötä. Sosiaali- ja terveysministeriö tulee asettaa terveysteknologian vastuuministeriöksi, kuten lääkealan kohdalla on jo toimittu. Vastuuministeriön asettaminen ilmaisee tahtotilaa nostaa terveysteknologia hyvinvointipolitiikan kärkeeseen.

Terveysteknologian innovaatioiden käyttöönottoa vahvistamalla ja sääntelyä selkeyttämällä Suomeen voitaisiin houkutellessa laajaa tutkimustoimintaa ja -investointeja. Samalla suomalaisille potilaille voitaisiin heti tarjota uusimpia hoitomuotoja, kotimainen osaaminen vahvistuisi ja vientiyritysten asema paranisi.

Terveysalan kasvustrategia on erinomainen hanke, mutta sen rinnalle tarvitaan terveysteknologian toimialalle suunnattu strateginen ohjelma. Strategisen ohjelman avulla selkeytetään ja vahvistetaan terveysteknologiaan liittyvää päätöksentekoa, sääntelyn valmistelua sekä eri osapuolten vastuita. Samalla terveysteknologia otetaan selkeästi osaksi STM:n toimialaa vastaavalla tavalla kuin lääkehuolto vuonna 2011.

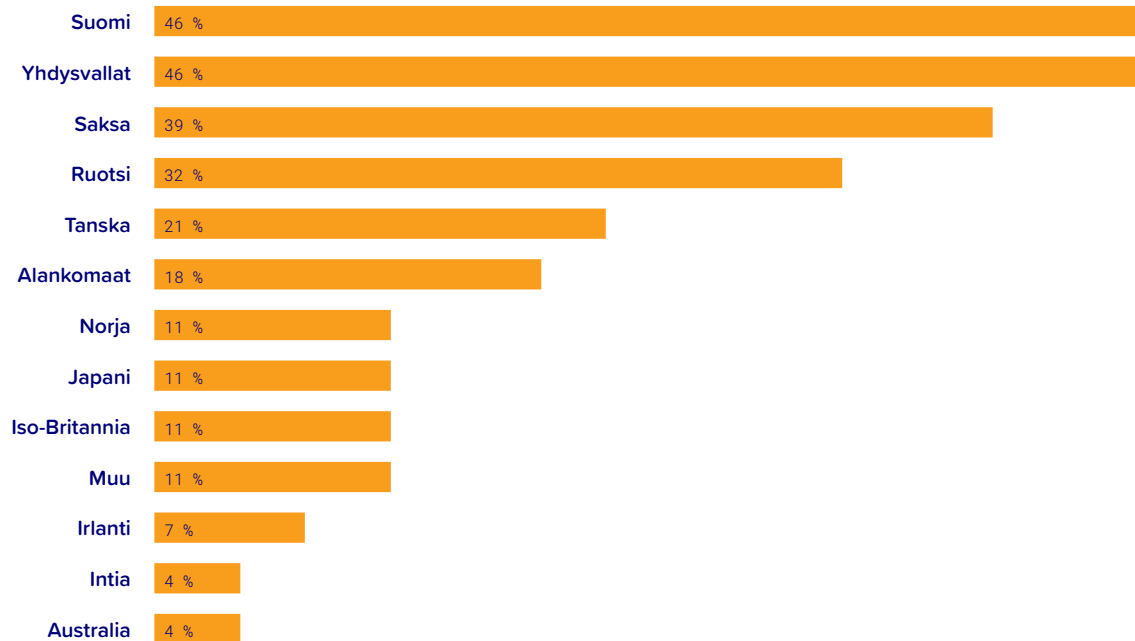
Strategian avulla vahvistetaan terveysteknologian käyttöönottoa ja vaikuttavuuden arviointia ikääntymiseen, kroonisiin sairauksiin ja esimerkiksi ennaltaehkäisyyn / diagnostiikkaan liittyvissä asioissa. Strategiassa on myös luotava mallit kansalliseen varautumiseen ja kriisinhallintaan. Tämä luo pohjan myös vahvalle T&K-toiminnalle ja tutkimusinvestoinneille. Innovaatioiden entistä sujuvampi markkinoille pääsy, selkeä sääntely, alan arvostus ja vaikuttavuuden laskenta ovat kaikkien etu.

Terveysteknologialla on suuri investointipotentiaali. Kansainvälisesti terveysteknologiayritykset panostavat valtavia summia tutkimus- ja kehitysinvestointeihin. Vuonna 2020 pelkästään kymmenen maailman merkittävintä terveysteknologiayritystä käytti yhteensä

yli 15 miljardia dollaria tutkimus- ja kehitystoimintaan.² Suurimmat terveysteknologiayritykset käyttävät tyypillisesti n. 8–11 % liikevaihdostaan T&K-investointeihin.³ Koko toimialan maailmanlaajuiset tutkimus- ja kehitysmenot mitataan kymmenissä miljardeissa.

Mitä seuraavista maista pidätte yrityksessänne tutkimus- ja kehitystoiminnan kannalta houkuttelevimpina kohteina? Nimeä 3.

Prosenttia vastaajista, jotka olivat valinneet tekijän top3-tärkeimpiin.

Terveysteknologian toimialaselvitys 2021. Sailab – MedTech Finland ry.

Kun terveysteknologiayrityksiltä kysyttiin vuonna 2021 Sailab – MedTech Finland ry:n toimialaselvityksessä houkuttelevimmista investointimaista, arvioitiin Suomi maailman kiinnostavimmaksi maaksi yhdessä Yhdysvaltojen kanssa. Toteutuneet investoinnit ovat kuitenkin Suomessa toistaiseksi hyvin vähäiset.

Kun otetaan huomioon kansainvälisten investointien valtava mittaluokka ja Suomen houkuttelevuus investointikohteena, on potentiaali selvä. Jos Suomessa voidaan tehdä oikeita päätöksiä ja mahdollistaa investoinnit maahan, meillä on mahdollisuus siivuun globaaleista T&K-menoista. Pienenkin osuuden houkuttelevuus Suomeen olisi kansantaloudellisesti merkittävä asia. Esimerkiksi jo yhden promillen osuus globaaleista investoinneista tarkoittaisi kymmeniä miljoonia euroja vuodessa.

Suomeen on rakennettava toimiva investointiekosysteemi

SUOMEEN TEHTÄVIÄ terveysteknologiayritysten investointeja voidaan kasvattaa merkittävästi. Tämä edellyttää toimivan investointiekosysteemin rakentamista. Investointi-ilma-piiri rakentuu yhteistyön varaan. Investointiekosysteemi on julkisten ja yksityisten toimijoiden välinen keskinäisen riippuvuuden verkosto.

Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä on vahvistettava merkittävästi. Terveysteknologian tutkimus- ja kehittämistoiminta vaatii useiden sidosryhmien panosta. Julkisen hallinnon mahdollistavaa toimintaa, terveydenhuollon puitteita, klinisten ammattilaisten asiantuntijuutta sekä yritysten pääomaa ja osaamista.

Miten investointiekosysteemin syntymistä tulee edesauttaa?

- Terveysteknologian käyttöä on edistettävä ja vaikuttavuutta pystyttävä mittaamaan terveydenhuollossa nykyistä paremmin.
- Kehittämistyön merkitys on tunnistettava tutkimuksen rinnalla ja sille on varattava riittävästi henkilöresursseja ja aikaa.
- Tutkimus- ja kehityshankkeita on tuettava edistämällä tarpeiden, osaamisen ja pääomien kohtaamista.
- Pienen populaation ja pienen kielialueen maana Suomen on hyvä edistää englanninkielisten materiaalien tuottamista ja hyödyntämistä sekä käyttöä erityisesti ammattimaisten käyttäjien tekemässä T&K-toiminnassa.
- Globaalit suuryritykset voisivat investoida Suomeen nykyistä huomattavasti enemmän. Ne on nähtävä voimavarana, sillä ne synnyttävät samalla maailmanlaajuisen osaamis-, rahoitus- ja markkinointiverkoston.
- Hyvinvointialueiden ajankohtaiset tutkimus- ja kehitystarpeet tulee kerätä yhteen, helposti saavutettavalle verkkoalustalle. Tätä alustaa tulee markkinoida investointihalukaille yrityksille.
- Terveysteknologiayritysten osaamista tulee hyödyntää päätöksenteossa. Yritysten ja hyvinvointialue toimijoiden säännöllisten tapaamisten mahdollistaminen tukee investointien toteutumista.
- Tutkimus- ja kehittämismäärärahoista ja resursoinnista hyvinvointialuebudjeteissa on huolehdittava.
- Hyvinvointialueille on rakennettava alueelliset ja yhteistyötä edistävät innovaatiokannustimet.

Innovaatioiden markkinoillepääsy on mahdollistettava

JOTTA SUOMI olisi houkutteleva terveysteknologiamarkkina, tulee terveysteknologian innovaatioiden markkinoillepääsyyn kiinnittää huomiota. Markkinan houkuttelevuus mitataan siinä, miten tuotteet saadaan myyntiin ja kuinka innovatiivisuutta arvostetaan.

Terveysteknologia on tiukasti säännelty toimiala. EU-tason sääntely huolehtii siitä, että markkinoille saatettavat ratkaisut ovat vaatimusten mukaisia ja käyttötarkoitukseensa sopivia. Suomen ei tule rakentaa päällekkäistä tai EU-tason ylittävää kansallista sääntelykehikkoa. Epäselvä ja raskas sääntely tekevät markkinoille saattamisesta tarpeettoman hankalaa. Pienenä markkinana Suomelle ei ole eduksi, jos kansainväliset yritykset kyseenalaistavat markkinalle osallistumisen kannattavuuden.

Lainsäädäntö vaikuttaa myös siihen, kuinka houkuttelevaa tutkimus- ja kehittämistoiminta Suomessa on. Terveystietojen toissijaista käyttöä koskeva toisiolaki on esimerkki haasteellisesta lainsäädännöstä. Suomalaistutkimuksen mukaan toisilain soveltaminen vaikuttaa negatiivisesti niin tutkimusjulkaisujen määrään kuin laatuun. Suomen kansainvälinen kiinnostus tutkimuskohteena saattaa heikentyä, mikä vaikuttaa myös Suomeen tehtävien investointien määrään.⁴

Miten innovaatioiden markkinoillepääsyä voidaan tukea?

- Terveysteknologian sääntelyn tulee olla mahdollistavaa. Se ei saa olla päällekkäistä EU-sääntelyn kanssa, sillä päällekkäisyys hankaloittaa markkinoillepääsyä tarpeettomasti.
- Terveysteknologian vaikuttavuusarviointi HTA:ta tulee Suomessa kehittää yhteistyössä ja vapaaehtoisuuteen perustuen. HTA:ta koskeva EU-lainsäädäntö valmistui vuonna 2021. Suomen toteutuksen tulee olla linjassa EU-sisämarkkinoiden kanssa.
- Englanninkielisten referenssimateriaalien hyväksyminen ja hyödyntäminen helpottaa innovaatioiden markkinoille tuomista. Se on myös suomalaisten vientiyritysten etu.
- Lainsäädäntöä tulee kehittää niin, että suomalaisten terveyttä ja Suomen kansantaloutta edistäviä tutkimus- ja kehitysprojekteja on houkuttelevaa toteuttaa.

Terveysteknologia huoltosuhdekriisin ratkaisijaksi

SUOMEN HUOLTOSUHDE heikentyy väestön ikääntyessä. Samalla haasteenamme on syvenevä hoitajapula. Ratkaisun huoltosuhdekriisiin on löydyttävä terveydenhuollon tuottavuuden kasvusta. Tuottavuuden kasvulla tarkoitetaan sitä, että terveydenhuollon ammattilaiset saavat teknologian tukemana tehtyä yhä enemmän.

Valtiovarainministeriön kestävyys selvityksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuuspotentiaali on kaikista toimialoista suurin. Puolen prosenttiyksikön nousu julkisten sote-palveluiden tuottavuudessa leikkaisi Suomen kestävyysvajeesta pois lähes puolet.⁵ Teknologian kokonaisvaltainen hyödyntäminen myös vapauttaa hoitajia ja lääkäreitä mielekkäämpiin tehtäviin sekä laskee työn kuormittavuutta. Terveysteknologia mahdollistaa potilaan omaehtoisen elämän ja siten parantaa suomalaisten työ- ja toimintakykyä.

Terveysteknologian laajemman hyödyntämisen ohella terveydenhuoltoa tulee kehittää arvopohjaisesti. Jos terveydenhuollossa tehtävät ratkaisut perustuvat aina halvimpaan nimelliseen hintaan, emme saa parasta mahdollista hoitoa. Siksi ratkaisut tulee perustaa tuloksiin ja vaikuttavuuteen, eli siihen, mitä arvoa potilaalle ja yhteiskunnalle todella tuotetaan. Näin tehdyt valinnat ovat pitkässä juoksussa myös kokonaisuutena edullisimpia.

Arvopohjaisen terveydenhuollon tavoite on parantaa potilaiden elämänlaatua ja terveydenhuollon henkilöstön toimintaedellytyksiä sekä ennaltaehkäisyä, hoidon ja diagnostiikan tuloksia. Arvo syntyy yhteistyössä, ja siksi arvonluontiin on otettava mukaan kaikki kliinisen työn ja hankintojen sidosryhmät. Arvopohjaisuuden edistämiseksi toimenpiteiden vaikuttavuutta tulee mitata. Mittaamisessa kaikki tehtyjen toimien tuottamat hyödyt suhteutetaan niiden välittömiin ja välillisiin kustannuksiin. Mitä suurempi tuo suhde on, sitä enemmän tuotetaan todellista vaikuttavuutta. Vaikuttavuuden lisääminen tukee laaja-alaisesti kestävyyttä, terveydenhuollon kokonaistaloudellisuutta ja investointien tuottoa.

Miten terveysteknologiasta saadaan paras apu väestön ikääntymiseen sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen?

- On ymmärrettävä, että terveydenhuollon kantokyky voidaan turvata vain tuottavuutta nostamalla. Terveydenhuollon tuottavuutta voidaan parantaa terveysteknologian ratkaisuin.
- Suomessa tulee valmistella ja ottaa käyttöön kansallinen terveysteknologiastratégia. Samalla sosiaali- ja terveysministeriöstä on tehtävä terveysteknologian vastuuministeriö.
- Arvopohjaisuus on otettava terveydenhuollon ensisijaiseksi kehityssuunnaksi. Terveydenhuollon päätökset tulee pohjata vaikuttavuuteen ja tuloksiin, ei suoritteisiin ja halpaan hintaan.

- Ikäihmisten hoivassa ja hoidossa käytettävän terveysteknologian määrää on kasvatettava.
- Lainsäädännölliset esteet terveysteknologian käyttöönotossa ja hyödyntämisessä tulee kartoittaa ja purkaa.
- Apuvälineiden hankintaa varten tulee ottaa käyttöön palveluseteli, jolla apuvälinettä tarvitseva voi itse valita yksilöllisiin tarpeisiinsa sopivan ratkaisun.
- Kuluttajamarkkinoilta ostettavien lääkinnällisten laitteiden arvonlisävero tulee poistaa.

Lähteet

- 1 Mitä terveysteknologia on? -opas. Sailab – MedTech Finland ry 2019. Saatavilla: <https://www.sailab.fi/tietoa-ja-tyokaluja/suosituksset/mita-terveysteknologia-on-opas/>
- 2 Evaluate Vantage, 2021. Covid-19 scrambles big medtech's spending. Saatavilla: <https://www.evaluate.com/vantage/articles/insights/other-data/covid-19-scrambles-big-medtechs-spending>
- 3 MedTech Dive: Global device industry set to grow 5.6% a year through 2024: report. Saatavilla: <https://www.medtechdive.com/news/global-device-industry-set-to-grow-56-a-year-through-2024-report/533240/>
- 4 Lääkärilehti 3.2.2020. Toisiolaki – lääketieteellisen tutkimuksen mahdollistaja vai tukahduttaja? Saatavilla: <https://www.laakarilehti.fi/tieteessa/alkuperaistutkimukset/toisiolaki-laaketieteellisen-tutkimuksen-mahdollistaja-vai-tukahduttaja/>
- 5 Valtioneuvoston julkaisuja 2020. Suomen julkisen talouden kestävyys. Saatavilla: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162357>

Elinkeinpolitiikan linja-asiakirja

www.sailab.fi